

۱۴۱۵۹۱۴

به نام خدا

بانکداری برای دنیایی ایده آل

نانو کلیترپ
در گفتگو با
رجین وایرزما
مترجمان:

مهندس نیما انتظاری فستدیس

دکتر محمد مهدی برقی اس‌اچ‌ا

(دانشیار اقتصاد دانشگاه تبریز)

۱۳۹۷

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

سرشناسه	:	کلیترپ، نانو Kleiterp, Nano
عنوان و نام پدیدآور	:	بانکداری برای دنیایی ایده آل/مولفین [نانو کلیترپ، مارثین ویرسما] ؛ مترجمین نیما انتظاری فسقندیس، محمد مهدی برقی اسکویی.
مشخصات خشر	:	تهران: موسسه آموزشی تألیفی ارشدان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۱۶۴ص.
شابک	:	۹۶-۶-۹۹۵-۰۰-۶۷۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	عنوان اصلی: Banking for a better world.
موضوع	:	بانک و بانکداری -- جنبه های اخلاقی Banks and banking -- Moral and ethical aspects
موضوع	:	سرمایه گذاری -- جنبه های اخلاقی Investments -- Moral and ethical aspects
موضوع	:	توسعه پایدار Sustainable development
موضوع	:	مسئولیت اجتماعی کسب و کار Social responsibility of business
شناسه افزوده	:	رسم، مارثین Wiersma, Marijn
شناسه افزوده	:	انتظاری فسقندیس، نیما، ۱۳۶۸ -
شناسه افزوده	:	برقی اسکویی، محمد مهدی، ۱۳۵۵ -
رده بندی کنگره	:	۱۷ ۱۲ ب ۱۸۰ HG۱۶۰
رده بندی دیویی	:	۳۳۲/۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۲۷۰ ۸۴۳

ارشدان

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

بانکداری برای دنیایی ایده آل

مهندس نیما انتظاری فسقندیس

دکتر محمد مهدی برقی اسکویی

آموزشی تألیفی ارشدان

اول

اول ۱۳۹۷

www.irantypist.com

www.irantypist.com

۹۷۸-۶۰۰-۹۹۵-۰۰-۹۶-۶

۱۰۰۰

www.arshadan.com

www.arshadan.net

۰۲۱۴۷۶۲۵۵

۱۸۰۰۰ تومان

■ نام کتاب:

■ مترجمین:

■ ناشر:

■ ویرایش:

■ نوبت چاپ:

■ حروفچینی و صفحه آرایی:

■ طراح و گرافیکست:

■ شابک:

■ شمارگان:

■ مرکز خرید آنلاین:

■ مرکز پخش و توزیع:

■ قیمت:

مقدمه مترجمین

نظام بانکی به عنوان یکی از ارکان اصلی هر نظام اقتصادی نقش به سزایی در مدیریت نقدینگی و تسکین سرمایه ایفا می‌نماید. بنابراین وجود یک نظام سالم و کارای بانکی برای کشورها، یک پیش نیاز اساسی و عامل رشد اقتصادی به شمار می‌آید. در این راستا بانک‌ها به واسطه کارکردهای مهمی از قبیل ارائه خدمات دسترسی به نظام پرداخت‌ها و نقدینگی، تبدیل دارایی‌ها، مدیریت ریسک، بازسازی اطلاعات و نظارت بر قرض گیرندگان، از اجزای مهم نظام مالی هر کشور محسوب می‌شوند.

با توجه به اینکه یکی از ابزارهای نظام بانکی برای توسعه اقتصادی کشور، وجود نظام بانکی کارآمد است بنابراین وضعیت حاکم بر بانک، می‌تواند تأثیر مهمی بر سایر بخش‌های اقتصادی یک جامعه داشته باشد. به عبارتی بانک محور بودن سیستم مالی اکثر کشورهای دنیا را می‌توان دلیلی بر این ادعا ذکر کرد. بانک با سازماندهی و هدایت دریافت‌ها و پرداخت‌ها، امر مبادلات تجاری و بازرگانی را تسهیل کرده، موجب گسترش بازارها، رشد و شکوفایی اقتصادی می‌شوند. اما علی‌رغم نقش سنتی بانک‌ها در رشد و شکوفایی اقتصادی، نقش و جایگاه نظام بانکداری را از جنبه مسائل توسعه پایدار نیز می‌توان برجسته دانست به طوری که با هدایت منابع بانکی در راستای طرح‌های توسعه پایدار، از تخریب محیط زیست ممانعت به عمل آورده و حفظ منابع طبیعی و استفاده بهینه از آنها را مورد توجه قرار داد. همچنین با اعطای تسهیلات بانکی به طرح‌های اشتغال‌زا در مناطق کمتر برخوردار، زمینه کاهش بیکاری و فقر فراهم گردیده که این امر منجر به کاهش فاصله طبقاتی می‌گردد. از طرفی با توجه به اینکه در عصر حاضر، کارآفرینی و بنگاه‌های کارآفرین نقش بسزایی در افزایش سطح تولید و توسعه صادرات و به تبع آن رشد اقتصادی ایفا می‌نمایند، لذا ضروری و لازم می‌نماید تا بخش قابل توجهی از تسهیلات نظام بانکی در

راستای فعالیت‌های کارآفرینی مورد استفاده قرار بگیرد. البته یکی از عوامل مهم در زمینه کارآفرینی، خلاقیت و نوآوری و دسترسی به فناوری بالا می‌باشد، بنابراین اگر نظام بانکی به سمت تقویت بنیه‌های تحقیق و توسعه و گسترش فعالیت فناورانه باشد تأثیر شگرفی در توسعه پایدار خواهد داشت. نکته مهمی که نظام بانکداری در سالهای آتی با آن مواجه است، همگرایی رشد اقتصادی کشورها در مسیر رشد بلند مدت یکنواخت است و در این راستا، ساختار بانکداری در هر نظام اقتصادی بایستی در راستای تأمین درآمد سرانه متناسب با رشد بلند مدت باشد در غیر این صورت، مسیر رشد اقتصادی از مسیر رشد بلند مدت انحراف پیدا کرده که این امر باعث کاهش درآمد سرانه و آثار منفی مرتبط با آن می‌گردد بنابراین در یک نظام بانکداری برای دنیایی ایده آل، مدیریت بانکداری و سیاستهای مرتبط با آن زمانی از نتیجه مطلوب برخوردار خواهد بود که ساختار، اهداف، مدیریت، استراتژی‌های رشدی و اقدامات نظام بانکداری در راستای مسیر رشد بلند مدت و اهداف توسعه پایدار پایداری و پویایی گزیند.

دکتر محمد مهدی برقی اسکوئی

مهندس نیما انتظاری فسقندیس

پیش‌گفتار

قبل از هر چیز لازم به ذکر است که محتوای این کتاب در مورد نحوه بهره‌مند شدن از صنعت بانکداری جهت رسیدن به دنیایی ایده‌آل می‌باشد. عبارات «بانکداری» و «دنیای ایده‌آل» اغلب در ارتباط با یکدیگر بکار نمی‌روند؛ ولی با این حال این کتاب ادعا می‌کند که رسیدن به دنیای ایده‌آل مستلزم کمک گرفتن از صنعت بانکداری است. این کتاب ضمن بررسی چالش‌هایی مانند فقر و بیکاری، فعالیت‌های مرتبط با تغییرات اقلیمی، محافظت از تنوع زیستی و ... که در حال حاضر اکثر کشورهای دنیا با آنها مواجه هستند؛ بر مسئولیت‌های کسب و کارها، دولت‌ها، مؤسسات مالی در قبال جوامع مدنی تاکید می‌کند. این کتاب نقش حیاتی و مهم بانک‌ها را شرح می‌دهد که برای توسعه پایدار به عنوان تسهیل‌گر ایفای نقش می‌کنند.

مجموعه کنفرانس‌های برگزار شده در سال ۲۰۱۵ منجر به تغییر پارادایم در روش تفکر ما در مورد توسعه بین‌الملل، محیط زیست و توسعه مدنی شد. این کنفرانس‌ها، تقسیم نقش بین شمال و جنوب، و بین دولت‌ها و بخش خصوصی را محو کردند. این تغییر پارادایم، فرصت‌های بی‌شماری را برای کسب و کارها، بانک‌ها، جامعه مدنی، سازمان‌های دانش‌بنیان و دولت‌ها به وجود آورد که بتوانند در جهت دستیابی به دنیایی پایدار و مناسبی را بردارند؛ دنیایی که بیش از نه میلیارد نفر (جمعیت مورد انتظار دنیا در سال ۲۰۵۰) در

^۱ بانک توسعه‌ای یا تخصصی (Development Banks) به بانکی گفته می‌شود که علاوه بر وظایف اعتباری بانکی عهده‌دار وظایف توسعه‌ای نیز می‌باشد، که اصلی‌ترین وظیفه آن تجهیز منابع مالی نسبتاً ارزان در میان‌مدت و بلندمدت برای اجرای طرح‌های اقتصادی است. بانک‌های توسعه‌ای یا تخصصی عامل انتقال دهنده سیاست‌های اقتصادی دولت به بخش‌های مربوطه بوده و با برنامه‌ریزی‌های صحیح، منابع مالی جمع‌آوری شده را در بخش‌های مختلف اقتصادی توزیع می‌نمایند.

محدوده‌های قابل زیستن کره زمین، به راحتی و در آسایش زندگی کنند. «بانکداری برای دنیایی ایده‌آل» ثابت می‌کند که توسعه پایدار نه تنها قابل انجام است؛ بلکه آرزو و خواست همگان نیز می‌باشد. وجود بانک‌های توسعه، که نقش یک پل مهم بین بخش دولتی و خصوصی را ایفا می‌کنند در گسترش پروژه‌های تقویت کننده توسعه پایدار الزامی است. این بانک‌ها اثرگذاری و مفید بودن منابع مالی که در اختیار دولت‌ها هستند را به حداکثر می‌رسانند.

کتاب «بانکداری برای دنیایی ایده‌آل» مبتنی بر مجموعه‌ای از گفتگوهاست که در هشت سال گذشته بین من، به عنوان مدیر اجرایی اف ام او^۱، و مارجین واریزما^۲ که مسئول نوآوری و تغییر در اف ام او بود، صورت گرفته است. این گفتگوها در مورد مباحثی مانند نقش اف ام او در جهت توسعه پایدار، نقش بخش خصوصی و دولتی در توسعه مدل‌های کسب و کار، و نرخ حذف از رابط با دنیایی که به سرعت در حال تغییر است، می‌باشد. موضوعات این کتاب متن بر تجربه کاری ۴۰ ساله من در کشورهای در حال توسعه است؛ که ۲۹ سال آخر آن سمت‌های مختلفی را در اف ام او بر عهده داشته‌ام. از اینرو بازنشدگی خود از اف ام او را به عنوان فرصت عالی برای نگارش تجاربم در قالب کتابی که بتواند با همگان به اشتراک گذاشته شود، می‌بینم و امیدوارم شما نیز بتوانید پس از مطالعه موارد قابل استفاده‌ای را از آنها یاد بگیرید. می‌دانست که بهترین راه برای تبدیل ایده‌هایم به داستان‌های بامعنی، تعریف آنها بر اساس گفتگوهای است که با مارجین در طی سال‌ها داشتم و بدون همکاری او، این کتاب به تحریر در نمی‌آمد. با توجه به اینکه متن کتاب براساس مکالمات بین ماست، اما نگارش کتاب جهت بهره‌مندی بهتر از مطالب، تا حد امکان سعی شده به صورت مکالمه نوشته نشود.

^۱ FMO

^۲ Marijn Wiersma

مقدمه

این کتاب، مثابه نوعی سفر کردن است؛ سفر به اندیشه‌ها و تجارب من به‌عنوان فردی که ۴۰ سال در کشورهای در حال توسعه سر و کار داشته‌ام. کتاب، با تعریف برخی از لحظات سرنوشت‌ساز زندگی من شروع می‌شود؛ لحظاتی که برای انتخاب‌هایی که در کارم داشته‌ام حیاتی به شمار می‌رفتند. مجموعه، اساس عقاید من در رابطه با توسعه بین‌المللی را شکل می‌دهند.

فصل دوم این کتاب به مسائل بعد از جنگ جهانی از جمله تغییرات اقلیمی و اثرات مخرب آن، افزایش بی‌عدالتی، مالیات ناپایدار و روش‌های کسب و کار که امروزه اکثر جوامع با آنها مواجه هستند، می‌پردازد. این مسائل، مسائلی هستند که در سر راه آنچه من غایت چالش جهانی می‌پندارم قرار گرفته‌اند؛ مسائلی که برای تضمین رفاه جمعیت در حال رشد سیاره‌ی ما که هر روز ضعیف‌تر از قبل می‌شود، ضروری است. سپس به موضوعی می‌پردازم که معتقدم عامل یک تغییر پارادایم است و با سه کنفرانس بسیار مهم در سال ۲۰۱۵ آغاز شده است: ۱- کنفرانس آدیس آبابا در زمینه تأمین وجه برای توسعه، ۲- اجلاس توسعه پایدار سازمان ملل، و ۳- کنفرانس پاریس با موضوع تغییر اقلیم. این فصل را نیز با تعریف نقش‌هایی که باید توسط مهم‌ترین بازیگران یعنی؛ دولت‌ها، کسب و کارها، جامعه مدنی (از جمله سازمان‌های غیردولتی) و مؤسسات مالی در حوزه توسعه، ایفا شود به پایان می‌رسانم.

در فصل سوم نقش کسب و کار در کمک به دنیا جهت دستیابی به توسعه پایدار را در نظر می‌گیرم. روشن است که رابطه بین کسب و کار، بانکداری، و جامعه؛ رو به تکامل است. کسب و کارها و بانک‌ها به طور روزافزون با مشتریان و جامعه خود برای کمک‌های صادقانه و مشهود به دنیای ایده‌آل، با چالش مواجه می‌شوند. برای این بخش، دولت‌ها باید سرعت

این تغییر را از طریق اصلاح خط مشی ها و چارچوب های خود افزایش دهند. جامعه مدنی می تواند با جابجایی تقاضای مصرف کنندگان پایدار و به چالش کشیدن وضع موجود، به این امر کمک کند. در نهایت نتیجه می گیریم که کسب و کارها باید پایدار بودن را در مرکز و محور فعالیت های خود بگنجانند.

فصل چهارم در مورد نقش بخش مالی برای ایجاد توسعه پایدار در مقیاس گسترده بحث می کند. میزان خلاء سالیانه سرمایه گذاری برای دستیابی به اهداف جهانی در حال حاضر ۲ تریلیون دلار تخمین زده می شود، که به وضوح اهمیت تسریع بخش مالی و افزایش مشارکت را الزامی و ضروری می سازد. با این وجود، مقیاس گذاری، زمانی مناسب است که بخش خصوصی، مؤسسات مالی و دولت ها به عنوان شریک با یکدیگر همکاری کنند.

فصل پنجم نقل بانکی توسعه در سرمایه گذاری سبز و رشد جامع را شرح می دهد. من نشان می دهم چگونه بانک های توسعه می توانند پل بین بازیگران مالی با اشتباهات ریسک مختلف را از طریق تسهیل سرمایه گذاری، جابجایی شبکه خود، و ارائه مثال های مقیاس پذیر از طریق تأمین وجه توسعه پایدار ایجاد کنند. فصل را با مثال هایی به پایان می رسانم که در آن بانک های توسعه، تغییر هندسه از آنی در بخش هایی از آفریقا، آمریکای جنوبی و آسیا بوده اند.

فصل ششم بر اساس فصل قبلی و با تأکید بر چند مثال، از حوزه هایی مانند: «سرمایه گذاری روی محیط زیست» و «سرمایه گذاری جامع» بحث کرده شده است. در این خصوص تعداد زیادی تحقیق الهام بخش انجام شده است و مدل های کسب و کار جدیدی در دنیای در حال توسعه پدیدار می شوند که همه ی آنها در حال حاضر توسط بانک ها و مؤسسات توسعه تأمین وجه می شوند. این امر باید با مشارکت بخش خصوصی در دنیای بزرگتر جهت تأمین وجه و پیاده سازی پروژه های توسعه پایدار مرتفع شود. قصد ندارم تلاش کنم که مثال های مورد استفاده در این کتاب بهترین یا تنها مثال های موجود هستند، بلکه فقط مثال هایی هستند که من اطلاعات دست اولی در مورد آنها دارم.

در فصل آخر در مورد اینکه اف ام او چگونه با چشم انداز جهانی که همزمان با مدیریت من در حال تغییر بود، تطبیق پیدا کرده است، نظر خودم را بیان می کنم. در نهایت نیز با تقدیر و تشکر از کمک های ارزشمند افرادی که در نوشتن این کتاب مشارکت داشته اند به پایان می رسانم.

فهرست مطالب

فصل اول: لحظات سرنوشت ساز زندگی کاری من	۱۱
فصل دوم: ضمن سلامت جمعیت در حال رشد و سیاره ما	۲۱
فصل سوم: توسعه پایدار به عنوان یک فرصت کسب و کار	۴۹
فصل چهارم: تأمین و نه پای توسعه پایدار	۶۹
فصل پنجم: نقش بانک‌های توسعه	۸۷
فصل ششم: مدل‌های کسب و کار جدید برای توسعه پایدار	۱۱۷
فصل هفتم: گذر اف ام او به توسعه پایدار	۱۴۱
فهرست واژه‌های مخفف	۱۵۹
منابع	۱۶۰